

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Største tilbageslag siden Depressionen i 30'erne

Af: Cheføkonom Tore Stramer og økonom Kristian Skriver

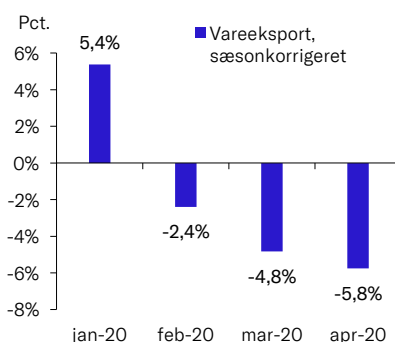
I denne uge offentliggjorde OECD deres seneste prognose for verdensøkonomien. OECD var tilbage i marts en af de første institutioner, der fremlagde en prognose for de økonomiske konsekvenser, som følge af virusudbruddet. Her 3 måneder senere er konklusionen, at deres første prognose var for optimistisk. I deres første prognose vurderede de, at væksten ville aftage til det laveste niveau siden finanskrisen. Men i den seneste prognose vurderer de, at der er tale om det største økonomiske tilbageslag siden Den Store Depression i 1930'erne. Det understreger de vidtrækkende konsekvenser, som nedlukningen af verdensøkonomien har ført med sig.

OECD har fremlagt to forskellige scenarier: ét optimistisk og ét pessimistisk scenarie. I det pessimistiske scenarie bliver verdensøkonomien ramt af en anden virusbølge, mens den går fri i det optimistiske scenarie. For Danmarks vedkommende vil det optimistiske scenarie medføre, at økonomien i år skrumper med 5,8% mod 7,1% i det pessimistiske scenarie. Dermed er Danmark et af de lande, der oplever den mindste tilbagegang ifølge OECD, mens flere af vores samhandelslande rammes hårdere.

Det fik vi bekræftet tirsdag, hvor Danmarks Statistik fremlagde de seneste tal for vareeksporten i april. Tallene viser, at den danske eksport er blevet sendt to år tilbage på blot tre måneder. I april måned faldt vareeksporten med 5,8% og alene til EU-27 faldt vareeksporten med 16,1%. Der er dermed udsigt til, at dansk vareeksport kan ende med at falde 10-15% i 2020. Det er det største fald siden anden verdenskrig.

Denne uge bød derudover også på tal for firmaernes salg for april måned. Tallene viste, at salget eksklusiv energi faldt med 7,4% alene i april måned. Det er formodentlig det største fald nogensinde registreret på en enkelt måned. Det er især det lave forbrug, men også den sløje afsætning på vores eksportmarkeder, der er årsag til det store fald i firmaernes salg. De dystre tal indikerer derfor også, at der er brug for en sommerpakke fra regeringens side, så det danske forbrug kan blive sparket i gang. Her er et oplagt værktøj at udbetale de indefrosne feriepenge på i størrelsesordenen 100 mia. kr. En analyse fra Dansk Erhverv viser, at det vil kunne øge forbruget med i størrelsesordenen 33 mia. kr., og holde hånden under 32.800 jobs.

Nøgletal	Side
OECD med skræk-prognose for verdensøkonomien	2
Virusudbruddet har banket eksporten 2 år tilbage	3
Rekordfald i virksomhedernes salg kalder på en "sommerpakke" fra regeringen	4
Inflationen er gået i nul, men er reelt negativ	5
Industriproduktionen holder samlet set stand overfor viruskrisen	6

OECD med skræk-prognose for verdensøkonomien

OECD har onsdag offentliggjort en opdateret prognose for verdensøkonomien. Det er en prognose, hvor den helt store overskrift er, hvordan verdensøkonomien er ramt af virusudbruddet. Samtidig er usikkerheden med prognosen stor, hvilket OECD selv illustrerer med en gul-markering i overskriften.

OECD var i starten af marts en af de første institutioner, der udarbejdede en prognose, der satte tal på de økonomiske konsekvenser af virusudbruddet. Dengang var der tale om en skarp nedjustering, hvor væksten i verdensøkonomien ville aftage til det laveste niveau siden finanskrisen. I dag – 3 måneder senere – må man bare erkende, at OECD trods den skarpe nedjustering var for optimistiske. I dag taler vi i stedet om det største økonomiske tilbageslag siden Det Store Depression i 1930'erne. Virusudbruddet har verdenen over resulteret i store menneskelige og økonomiske omkostninger. Med henblik på at beskytte liv og undgå overbelastningen af sundhedssystemet, har regeringer verden over lukket store dele af de økonomiske aktiviteter ned, så virusspredningen begrænses. Derfor har den verdensomspændende sundhedskrise ført til en verdensomspændende økonomisk krise.

I onsdagens prognose arbejder OECD med to scenarier. Et scenarie, hvor verdensøkonomien rammes af en anden bølge af virusudbrud i takt med at økonomien genåbnes, samt et mere optimistisk scenarie, hvor verdensøkonomien undgår en anden bølge. I det optimistiske scenarie, hvor vi undgår en anden bølge, vurderes verdensøkonomien at falde med hele 6% og ledigheden øges til 9,2% mod 5,4% sidste år. I scenariet, hvor økonomien rammes af en anden bølge, vurderes økonomien at falde med 7,6% i år, og kun genvinde en begrænset del af det tabte til næste år.

Det er særligt lande som Spanien, Italien, Frankrig og Storbritannien, der vurderes at blive hårdt ramt i år med tilbageslag på mellem 11% og 14%. Men også de største danske eksportmarkeder i USA og Tyskland vurderer OECD vil blive hårdt ramt med økonomiske tilbagegang på i størrelsesordenen 6½-8½% i år.

Dansk økonomi er allerede ramt - næste omgang bliver vores eksport

OECD vurderer, at dansk økonomi vil skrumpes med 5,8% i år i det optimistiske scenarie, og 7,1% i det mere pessimistiske scenarie, hvor vi bliver ramt af en anden bølge. Danmark vil – ifølge prognosen – være et af de lande, som oplever den mindste tilbagegang i OECD: Det er naturligvis positivt, at dansk økonomi vurderes at være mindre hårdt ramt end andre OECD-lande. Men det er stadig et hårdt tilbageslag, der har ramt dansk økonomi, som er større end finanskrisen i 2009.

I første omgang blev dansk økonomi i høj grad ramt af stop for turisme og tilbagegang i danskernes forbrug pga. nedlukningen. Den nye prognose fra OECD tyder det på, at dansk økonomi i anden omgang vil blive ramt af massiv tilbagegang på flere af vores vigtigste eksportmarkeder. Det er dårligt nyt for dansk økonomi og de mange danske virksomheder, der er afhængige af at kunne afsætte varer og tjenester i udlandet. Som tingene ser ud nu, er der udsigt til et historisk fald i dansk eksport i år. Det er et fald, som vil kunne koste tusindvis af danske job.

Virusudbruddet har banket eksporten 2 år tilbage

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik tirsdag viser, at vareeksporten faldt med 5,8% i april. Dermed er eksporten nu samlet set faldet med 5,3% over de seneste tre måneder. Det er nedslående læsning, der viser, at eksporten nu er banket to år tilbage. Det er særligt eksporten af varer til EU, der er stærkt presset. Eksporten af varer til EU-27 faldt med hele 16,1% i april. Faldet er her primært trukket af markante fald i eksporten til Tyskland og Sverige.

Der er altså ingen tvivl om at virusudbruddet har ramt eksporten ekstremt hårdt.

2020 vil byde på det største fald i eksporten siden anden verdenskrig

Ser vi videre ind i året, så må vi dog nok berede os på et historisk fald i eksporten. Aktiviteten på vores største eksportmarkeder er faldet massivt i både Europa og USA. Ifølge de nyeste prognoser fra IMF vil BNP i euroområdet falde med 9,1% i år, mens der i USA er udsigt til et fald i BNP på 6,1%. Det er et tilbageslag, der vil kunne give anledning til et fald i den danske eksport på 10-15% i år, svarende til ca. 175 mia. kr. Det vil i så fald være det største fald i eksporten siden anden verdenskrig. Til sammenligning faldt den samlede eksport med 9,2% i 2009, hvor finanskrisen rasede. Et tilbageslag i den størrelsesorden vil kunne bringe omkring 100.000 danske jobs i fare.

Det hører dog også med til historien, at både USA og en række europæiske lande så småt er begyndt at åbne mere op for samfundet. Det vil forhåbentlig bidrage til at stabilisere væksten på vores eksportmarkeder og sikre en mere stabil udvikling i eksporten hen imod slutningen af året. Vi ser derfor ind i en kort, men meget voldsom nedtur i eksporten.

Rekordfald i virksomhedernes salg kalder på en stor "sommerpakke" fra regeringen

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at firmaernes samlede salg eksklusiv energi faldt med 7,4% i april, svarende til 24,7 mia. kr. Det er formentlig det største fald, der nogensinde er blevet registreret i virksomhedernes salg over en enkelt måned. Under finanskrisen faldt salget til sammenligning med 12,1% i hele 2009.

Salget er særligt styrtdykket inden for industrien, handel, transport, samt hoteller og restauranter. Bundproppen er hoteller og restauranterne, hvor salget er faldet med henholdsvis 53% i marts og 31% i april. Dermed er salget her faldet med 68% siden februar. Det er et ekstremt voldsomt fald, der tilmed dækker over, at der er flere hoteller og restauranter, der har mistet hele deres omsætning.

Det ekstreme fald i salget skyldes naturligvis, at store dele af samfundet var delvist nedlukket i april. Dertil har mange danskere også generelt holdt igen med forbruget. Endelig har salget til vores eksportmarkeder haft det ekstremt svært, ikke mindst inden for industrien.

Udsigt til lille bedring ind i maj

Der er dog grund til behersket optimisme i dele af dansk erhvervsliv. Første fase af den gradvise genåbning blev iværksat den 15. april og er ført videre ind i både maj og juni. Det har givet anledning til en gradvis bedring i salget i en række sektorer. Det gælder særligt inden for handel. Når det er sagt, så ligger omsætningen generelt fortsat på et meget lavt niveau.

Flere virksomheder forventer lang krise

Der er dertil udsigt til, at genåbningen vil løfte salget i et meget forskelligt tempo på tværs af dansk erhvervsliv. Størstedelen af Dansk Erhvervs medlemsvirksomheder regner med at kunne vende tilbage til et normalsalg 1-6 måneder efter genåbningen af samfundet. Men samtidig forventer 4 ud af 10 virksomheder tidligst en normaliseret omsætning mere end seks måneder efter samfundet er genåbnet.

Særlig hotelbranchen er fortsat ekstremt hårdt ramt. Det gælder ikke mindst i København, hvor der fortsat er meget strenge restriktioner. Det betyder de facto, at størstedelen af hotellerne i København i øjeblikket er lukket. Dertil er det meget usikkert, hvordan eksporten vil udvikle sig resten af året. Et hårdt tilbageslag i eksporten kan desværre ikke udelukkes med tanke på det meget markante tilbageslag vi har set på vores eksportmarkeder.

Der er brug for en stor "sommerpakke" fra regeringen

Fredagens dystre tal viser med al tydelighed, at regeringen bør komme med en stor "sommerpakke" for at sparke gang i forbruget. Det er ekstremt vigtigt for at sikre en så hurtig genopretning af dansk økonomi som overhovedet muligt. Alternativt risikerer vi, at den nuværende meget høje ledighed bider sig fast og sender dansk økonomi ud i en længere nedtur.

Udbetalingen af de indefrosne feriepenge er allerede på bordet som en mulighed. Her er det vigtigt, at alle pengene blive udbetalt hurtigst muligt. Dertil vil det være oplagt at se på en udvidelse af boligjobordningen til også at inkludere hotel- og restaurantbesøg, der har været hårdest ramt af krisen. En lettelse af afgifterne på grænsefølsomme vare bør også prioriteres. Ikke mindst set i lyset af Tysklands seneste momsnedsettelse.

Inflationen er gået i nul, men er reelt negativ

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at forbrugerpris-inflationen lå på 0,0% i maj. Det er ekstremt sjældent, at forbrugerpriserne ligefrem ligger bomstille. Det er over de seneste 40 år kun sket i alt fem gange. Til sammenligning lå forbrugerpris-inflationen på 0,8% i februar før viruskrisen ramte dansk økonomi.

Inflationen kan reelt være negativ

Onsdagens tal er tilmed forbundet med stor usikkerhed, da Danmarks Statistik pga. nedlukningen ikke har været i stand til at indhente priser for en række brancher. Prisudviklingen er her i stedet blevet estimeret. Danmarks Statistik oplyser, at inflationen var endt på -0,2%, hvis det samlede forbrugerprisindeks var beregnet uden medtagelse af de brancher, hvor prisudviklingen er estimeret. Det kan derfor ikke udelukkes, at inflationen rent faktisk var negativ i maj.

Det er ekstremt sjældent, at forbrugerpriserne ligefrem falder fra det ene år til det andet. Det er over de seneste 40 år kun sket én gang tidligere i januar 2015, hvor forbrugerpris-inflationen kortvarigt faldt til -0,1%. Før 1980 har vi kun årlige opgørelser af forbrugerpris-inflationen til rådighed. Her skal vi helt tilbage til 1953 for at finde det seneste år med negativ inflation. Dengang lå inflationen på -0,5%.

Negativ inflation i 2020 kan ikke udelukkes

Her på den korte bane er det umiddelbart svært at få øje på et fornyet inflationspres i dansk økonomi. Virusudbruddet har skubbet verdensøkonomien ud i en historisk voldsom og dyb økonomisk nedtur. En nedtur, hvor arbejdsløsheden er steget med historisk styrke, og hvor forbrugernes efterspørgsel er faldet som en sten. Dertil er de globale energipriser faldet kraftigt.

Det betyder også, at inflationen i år samlet set bliver exceptionelt lav. Det kan bestemt ikke afvises, at inflationen for 2020 samlet set bliver negativ. Altså, at vi ender i en situation, hvor forbrugerpriserne samlet set falder i år. Det vil i så fald være et ekstremt sjældent fænomen, der ikke er set i dansk økonomi siden 1953. Det er ikke sikkert vi ender der, men sikkert er det, at inflationen i år ikke kommer til at ligge langt fra et rundt nul.

Ekstrem lav inflation giver børnefamilien en besparelse på 5.400 kr. i år

Den ekstremt lave inflation betyder, at der er udsigt til en meget pæn stigning i danskerne realløn i år på omkring 2%. Det vil booste danskernes købekraft og dermed understøtte privatforbruget i en svær tid.

En typisk dansk familie med to voksne og børn har ifølge tal fra Danmarks Statistik et årligt forbrug på ca. 450.000 kr. Før viruskrisen ramte var der ifølge Finansministeriet udsigt til en inflation på 1,2% i år. Det, at inflationen nu ser ud til at gå i nul i år, sparer dermed en typisk dansk familie for ca. 5.400 kr. i år.

Negativ inflation er gift for økonomien over en længere periode

Bagsiden af medaljen er dog at kombinationen af stillestående, eller ligefrem faldende priser, og stigende udgifter til lønninger, kan udfordre mange danske virksomheders konkurrenceevne. Det er dertil langt fra hensigtsmæssigt, at inflationen forbliver negativ over en længere periode, da det kan få forbrugerne til at udskyde deres forbrug og dermed forværre den økonomiske krise.

Industriproduktionen holder samlet set stand overfor viruskrisen

Tal fra Danmarks Statistik mandag viser, at industriproduktionen faldt med 4,5% fra marts til april. Det er fald, der ligger inde for de udsving, vi normalt ser i industriproduktionen. Mandagens gode nyhed er derfor også, at viruskrisen endnu ikke har udløst et exceptionelt stort fald i industriproduktionen.

Det kan måske lyde en smule overraskende med tanke på, at viruskrisen har lammet store dele af verdensøkonomien. En del af forklaringen er, at industrien ikke har været lukket ned i hverken marts eller april. Det spiller dertil også en rolle, at produktionen af medicin og vindmøller udgør op imod en tredjedel af den samlede industriproduktion. Både medicin- og vindmølleindustrien har været mindre tyngt af viruskrisen og det bratte skifte i konjunkturerne. Således steg produktionen i medicinalindustrien alene med 1,8 % i april. Endelig skal man huske på, at kontrakter og aftaler indgået før viruskrisen ramte fortsat holder en hånd under industriproduktionen. Det er bestemt positivt, da den fortsat positive udvikling i medicinalsektoren holder en rolig hånd under dele af dansk økonomi mens viruskrisen den raser.

Der er dog også dele af industrien, der er blevet hårdere ramt af viruskrisen. I elektronikindustrien faldt produktionen med hele 22,6% i april. Dertil faldt produktionen med mere end 10% i brancherne tekstil- og læderindustri, maskindustri samt møbler og anden industri.

Den danske industriproduktion fremstår samlet set robust i en international sammenligning. I Sverige og USA faldt industriproduktionen med henholdsvis 17% og 13,7% i april. De foreløbige indikatorer for Tyskland viser ligeledes, at industrien her lider kraftigt.

Dele af industrien vil blive hårdt ramt

Ser vi videre hen over sommeren, så må vi dog nok berede os på et fortsat fald i industriproduktionen. I omegnen af 60% af den danske industriproduktion bliver afsat i udlandet. Den massive nedgang i væksten på vores eksportmarkeder vil derfor også ramme industriproduktionen hårdt over de kommende måneder. Som tingene ser ud nu, er der udsigt til at væksten på vores eksportmarkeder ender på omkring -6% i år. Det er tilbageslag, der vil kunne medføre et fald i den danske eksport på 10-15%, svarende til 175 mia. kr.

Det hører dog også med til historien, at en række af vores største eksportmarkeder både inden og uden for Europa er begyndt at genåbne samfundet. Det vil forhåbentlig bidrage til fornyet vækst på vores eksportmarkeder og sikre en mere stabil udvikling i industriproduktionen hen imod slutningen af året og ind i 2021.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller økonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033